

Pięć sposobów na uczenie dzieci o wolności

23 grudnia 2020

Jeżeli wierzysz, że wolność jest istotnym aspektem naszej przyszłości, prawdopodobnie zastanawiasz się, jak obecnie uczy się o niej dzieci. Możesz przepytować najmłodszych, żeby sprawdzić ich wiedzę. Możesz przejrzeć ich podręczniki z przedmiotów społecznych, aby zobaczyć, jak wolność jest w nich opisywana. Ostatecznie zechcesz prawdopodobnie samemu edukować swoje dzieci na temat wolności. Ale jak to zrobić?

Dzieci chodzące do szkoły podstawowej lub gimnazjum nie są jeszcze gotowe, żeby debatować na temat kontroli granic, płacy minimalnej czy wojny z narkotykami. Wiele dyskusji na temat wolności, które angażują dorosłych, mogłoby zdezorientować, a nawet zaniepokoić najmłodszych. Gdy rozważamy temat wolności, musimy odpowiedzieć sobie na pytanie, co jest odpowiednie, żeby uczyć o tym dzieci? W jaki sposób poszczególne zagadnienia mogą być wyjaśniane? Czy nauczanie o wolności może być zajmujące dla pięcio-, sześciolatka? Jako rodzic i nauczyciel dużo rozmyślałam nad tymi pytaniami. Aby na nie odpowiedzieć, stworzyłam stronę internetową [„Kids Learn Liberty”](#).

Jeżeli kiedykolwiek próbowałeś uczyć małe dzieci, wiesz, że musisz robić to stopniowo, krok po kroku rozbudowując obecną wiedzę dziecka. Należy być uważnym, aby nie używać słów, których nasz uczeń mógłby nie zrozumieć. Ponieważ wolność to abstrakcyjny koncept, jej zrozumienie wzrośnie, jeśli zastosuje się jakieś narracje i projekty bezpośrednio angażujące dziecko. Mając to na uwadze, przedstawiam kilka propozycji przedstawionych na Kids Learn Liberty.

Wyjaśnij dziecku różnicę między dobrowolnością a przymusem

Wyjaśnianie, że państwo powszechnie stosuje przemoc dla osiągnięcia swoich celów byłoby nieodpowiednie dla małych dzieci. Wywołałoby to w nich strach i brak zaufania. Jednakże dzieci mogą nauczyć się rozróżniać dobrowolność od przymusu. Zarówno jedna, jak i druga opiera się na ludzkich interakcjach. Współpraca jest dobrowolna. Przymus zakłada groźby lub rzeczywiste użycie przemocy.

Po wyjaśnieniu tej różnicy i pokazaniu kilku przykładów współpracy i przymusu, dzieci mogą posłuchać historii takich jak *The Queen of the Frogs* Davide'a Caliego, która ilustruje problem rządzących i rządzonych, oraz *The Arabolies of Liberty* Sama Swope'a, która przeciwstawia sobie posępność towarzyszącą unifikacji oraz radość płynącą z indywidualności. Obie te historie mogą posłużyć jako podstawa do rozważań i dyskusji na temat współpracy i przymusu.

Aby poznać współpracę i przymus jako coś bardziej osobistego, dzieci mogą zapisać na specjalnych kartach przykłady różnych ludzkich zachowań, a następnie posortować je do odpowiednich kategorii. Mogą to być wydarzenia na świecie, w rodzinie lub też własne przeżycia. Kiedy dzieci będą już na to gotowe, będą mogły nauczyć się, czy może raczej same dojdą do wniosku, że większość działań państwa opiera się na przymusie.

Pokaż fakty, które dowodzą, że wolność jest preferowana

Imigracja jest odpowiednim i interesującym tematem dla dzieci między piątym a dwunastym rokiem życia. Większość imigrantów przenosi się z mniej do bardziej wolnych obszarów, co pokazuje powszechne pragnienie wolności. Dzieci powinny na samym początku dowiedzieć się co imigracja oznacza oraz że to

problemy takie jak wojna, opresja i bieda są powodami ludzkich migracji. Niebezpieczeństwa oraz trudy podróży pokazują jak ważna jest wolność dla człowieka.

Wiele wspaniałych książek dla dzieci opisuje przeżycia imigrantów. Niektóre są oparte na faktach, jak *L for Liberty* Wendy Cheyette Lewison. Książka *Letters from Rifka* Karen Hesse, odpowiednia dla dzieci w wieku dziesięć, dwanaście lat, opowiada poruszającą historię rosyjskiej imigrantki.

Doświadczenie imigrantów może stać się bardziej osobiste dla dziecka, jeśli pokażemy im historie i zdjęcia na temat ich własnych imigranckich przodków. Dzieci mogą odwiedzić także strony internetowe takie jak *Meet Young Immigrants*, gdzie mają możliwość przeczytać historie współczesnych dziecięcych imigrantów.

Przedstaw bohaterów wolności

Dzieci uwielbiają bohaterów. Pokaż swoim dzieciom prawdziwe postacie, które przodowały w wolności. Od razu przychodzą nam na myśl ojcowie założyciele tacy jak George Washington i Thomas Jefferson. Inne przykłady mogą być nawet bardziej skuteczne.

Przepięknie ilustrowana książka *Words Set Me Free: The Story of Young Frederick Douglass* Lesy Cline-Ransome zadziwi dzieci, gdy będą czytać o zawiłych ścieżkach, jakimi podążał Douglass, aby nauczyć się czytać. *The Picture Book of Harriet Tubman* Davida Adlera ukazuje okropieństwa niewolnictwa oraz ryzyko, jakie ludzie byli w stanie podjąć, aby od niego uciec. Słowa Tubman, która opisuje uczucie bycia wolną, zapierają dech w piersiach. Możesz rozważyć również *Malala's Magic Pencil* Malali Yousafzaiego, historię prawdziwej postaci, która walczyła o prawo do nauki.

Uświadom znaczenie wolności w praktyce

Chociaż zawiłe teorie podstaw wolności gospodarczej mogłyby co najwyżej uśpić dziecko (co niekoniecznie jest złe, zwłaszcza jeśli jesteście bardzo zmęczonymi rodzicami), dorośli wciąż mają możliwość rozbudzenia w swoich pociechach zainteresowania działalnością gospodarczą, która dzieje się dookoła nich. Rolnicy zasiewają pola. Budowniczowie stawiają nowe konstrukcje. Rozważ zabranie dziecka do pobliskiej fabryki. Metka wewnątrz nowej pary trampek powie nam gdzie zostały wyprodukowane. Może by tak pokazać na mapie to miejsce ich nowemu właścicielowi? Pociągi i samochody dostawcze wypełnione są towarami zmierzającymi do konsumentów. Co one przewożą? Dokąd zmierzają? Tak pospolite miejsca jak lokalny warzywniak mogą posłużyć jako przykład dobrowolnej wymiany. Pomidory z pobliskiej farmy, jabłka ze stanu Waszyngton, winogrona z Chile, wszystko to są produkty handlu.

Motywy zaskakująco dużej liczby książek dziecięcych jest wolność gospodarcza. Czasami stanowi ona główną oś fabuły jak na przykład w klasycznej historii Ja, ołówek Leonarda Reada. Książeczka błyskotliwie opisuje, w jaki sposób, bez centralnego planowania, wielu specjalistów współpracuje ze sobą, aby wytworzyć przedmioty codziennego użytku. One Hen Kate Smith Milway wyjaśnia, w jaki sposób przedsiębiorczość pomogła afrykańskim społecznościom stać się bardziej wydajnymi.

Przytocz przykłady rzeczywistej opresji

Niezwykle efektywnym sposobem, aby zademonstrować wagę wolności, jest ukazanie kontrastu pomiędzy krajami wolnymi oraz represyjnymi. Niestety, większości opartych na faktach książek dla młodych ludzi o miejscach takich jak Korea

Północna, Kuba czy Wenezuela nie udaje się rzeczywiście wyjaśnić opresji i biedy, z powodu których cierpią ich obywatele. Opowieści o rozwijających się krajach skupiają się na ukazaniu podobieństwa dzieci z całego świata. Pomimo że jest to korzystne dla wzajemnego zrozumienia, należałoby jednak wyjaśnić dzieciom z zamożnych krajów, w jaki sposób stopień wolności powiązany jest z ich stylem życia.

Książka *The Water Princess* Susan Verde opisuje codzienną wyprawę młodej afrykańskiej dziewczyny w celu zdobycia wody do picia oraz mycia się. Dzieci mające dostęp do kanalizacji będą miały okazję dowiedzieć się z niej, że woda w kranie to przywilej życia w wolnej i rozwiniętej społeczności. Takie historie sprawiają, że realia braku wolności stają się bardziej namacalne. Przykładowo prawdziwe historie na temat życia w Korei Północnej (*N is for North Korea* Trevora Eisslera) oraz w Afganistanie (*Nasreen's Secret School* Jeanette Winter) opisują przeżycia dzieci, które doświadczały opresji.

Wyjaśnianie zagadnień, czytanie poruszających historii oraz tworzenie osobistych powiązań pomoże dzieciom zrozumieć i docenić znaczenie wolności. Będą one wtedy lepiej przygotowane na atak historycznej i politycznej perspektywy, które napotkają w liceum oraz na dalszym etapie edukacji. Najlepszym sposobem na zachowanie wolności dla następnych pokoleń jest upewnienie się, że osoby wkraczające w przyszłość, będą znały jej znaczenie.

Autorstwo: Nancy Littlefield

Tłumaczenie: Jakub Konończuk

Źródło oryginalne: [Fee.org](http://fee.org)

Źródło: [Mises.pl](http://mises.pl)